

Lietuvos
Nematerialaus kultūros paveldo
vertybių sąvadas

Lithuanian Intangible Cultural Heritage Inventory

2018

Sudarė Nematerialaus kultūros paveldo vertybių sąvado veiklos grupė
Compiled by Intangible Cultural Heritage Inventory Board
Redaktorė / editor Renata Radavičiūtė
Dailininkė / designer Audronė Lasinskienė
Vertė / translated by Lilijana Bugailiškytė-Lideikienė

Nematerialaus kultūros paveldo vertybių sąvado interneto svetainė savadas.lnkc.lt
Intangible Cultural Heritage Inventory website savadas.lnkc.lt

SL 420. 2019 03 06. 4 sp. l. Tiražas 500 egz.
Išleido Lietuvos nacionalinis kultūros centras, Barboros Radvilaitės g. 8, 01124 Vilnius

Lietuvos Respublikos
kultūros ministerija
Ministry of Culture of the
Republic of Lithuania

LIETUVOS
NACIONALINIS

KULTŪROS
CENTRAS

Lithuanian National Culture Centre

Lietuvos Nematerialaus kultūros paveldo vertybių sąvadas

Lithuanian Intangible Cultural Heritage Inventory

2018

2019
Vilnius

Lietuvoje klesti lietuvių ir kitų tautų nematerialus kultūros paveldas – iki šiol gyvybingos tarmės, iš kartos į kartą perduodami papročiai, folkloras, ūkinės veiklos, liaudies meno ir amatų tradicijos, pasaulėžiūra, matyti regioniniai kultūros raiškos ypatumai, net žmonių charakteriai išlaikę savitų bruožų. Šis gyvas istorinės raidos suformuotas paveldas nuolat atkuriamas išsaugant ryšį su aplinka bei gamta ir atliepiant šiuolaikinio gyvenimo reikmėms. Jis skatina pagarbą kultūrų įvairovei, žmogaus kūrybingumui, yra svarbi valstybės, bendruomenių, pavienių žmonių tapatybės dalis.

Tam, kad paveldas išliktų ateities kartoms, vykty natūralus tęstinumas, stiprėtų jo sklaida, svarba, pagarba jam, būtų užtikrinta visokeriopa apsauga, Lietuva pasitelkė tarptautinį instrumentą – 2004 m. ratifikavo UNESCO Nematerialaus kultūros paveldo apsaugos konvenciją. Ja vadovaujantis kuriamas visuomenei, bendruomenėms atviras ir reikšmingas nacionalinis Nematerialaus kultūros paveldo vertybių sąvadas, kurio duomenų valdytojas yra Lietuvos Respublikos kultūros ministerija, o tvarkytojas – Lietuvos nacionalinis kultūros centras, prie procesų prisideda savivaldybės, kultūros, mokslo ir studijų institucijos, nevyriausybinės organizacijos, bendruomenės, savivaldybių paskirti už Sąvado sudarymą atsakingi specialistai ir pavieniai asmenys.

Bendros pastangos duoda gražių vaisių: pirmuoju įrašymu šalia UNESCO Reprezentatyviąjame Žmonijos nematerialaus kultūros paveldo sąrašo jau esančių tradicijų – kryždirbystės, sutartinių ir Baltijos šalių dainų ir šokių švenčių – į Nematerialaus kultūros paveldo vertybių sąvadą 2017 m. įtraukta 10 vertybių, o 2018 m. paskelbtos 9 vertybės aprašomos šiame leidinyje.

Lithuania is a generous soil for intangible cultural heritage of Lithuanian and other national groups to prosper. The linguistic dialects, customs, folklore, fieldwork activities, folk art and crafts, mindset, regional peculiarities of cultural expressions, even temperaments of local people have maintained distinctive features. The living heritage, shaped in historical evolution, is innately revived by maintaining the connection to the environment, the nature and responding to the contemporary needs. Heritage prompts the respect for cultural diversity and human creativity; it is a significant part of the identity of the state, communities and individuals.

The survival of heritage for the generations to come, its natural continuity, endurance, ensuring its transmission, importance and respect depends on a manifold protection. The international instrument for the heritage protection is the UNESCO Convention for the Safeguarding of Intangible Cultural Heritage, ratified by Lithuania in 2004. Following one of the provisions of the Convention, the national Intangible Cultural Heritage Inventory open for the society and communities has been launched. The controller of the Inventory is the Ministry of Culture of the Republic of Lithuania; the processor is the Lithuanian National Culture Centre. The compilation processes involve municipalities, culture, science and higher education institutions, NGOs, communities, experts delegated by municipalities and individual persons.

The common efforts have already given results. At the launching of the National Inventory of Intangible Cultural Heritage in 2017, along the traditions of cross crafting, *sutartinės* and the Song and Dance Celebrations of the Baltic States, which were already included in the UNESCO Representative List of Intangible Cultural Heritage of Humanity, ten new traditions were inscribed and one year later in 2018 another nine – presented in this publication – have complemented the Inventory.

Biržų krašto sutartinės ir jų atlikimas

Teikėjas – Pabiržės tautinės kultūros draugija
Saugotojai – Biržų krašto sutartinių atlikėjai

Sutartinės – savitas archajiškos lietuvių daugiabalsės (polifoninės) muzikos reiškiny. Biržų kraštas – viena iš sutartinių paplitimo Šiaurės rytų Aukštaitijoje teritorijų. Čia gausiai išlikę ir užfiksuota dainuojamųjų, šokamųjų ir instrumentinių sutartinių, atliekamų penkiastygėmis kanklėmis, skudučiais, daudytėmis, lamzdeliais. Jų muzikinė kalba išsiskiria savitais bruožais. Arealas apima Biržų, Vabalninko, Papilio, Pandėlio ir Nemunėlio Radviliškio apylinkes.

Biržų krašto sutartinių melodika pagrįsta natūraliu garsaeiliu, balsų linijos juda skirtingo aukščio garsaeiliais (tonacijomis), tarpusavyje susimušdamos sekundomis – jų kilmė vis dar nepaaiškina. Giedamosioms šio krašto sutartinėms būdinga žanrų įvairovė, gausūs garsažodžiai, aštrūs sąskambiai, sinkretinis žodžio, muzikos ir judesio ryšys (daugelis jų yra šokamos).

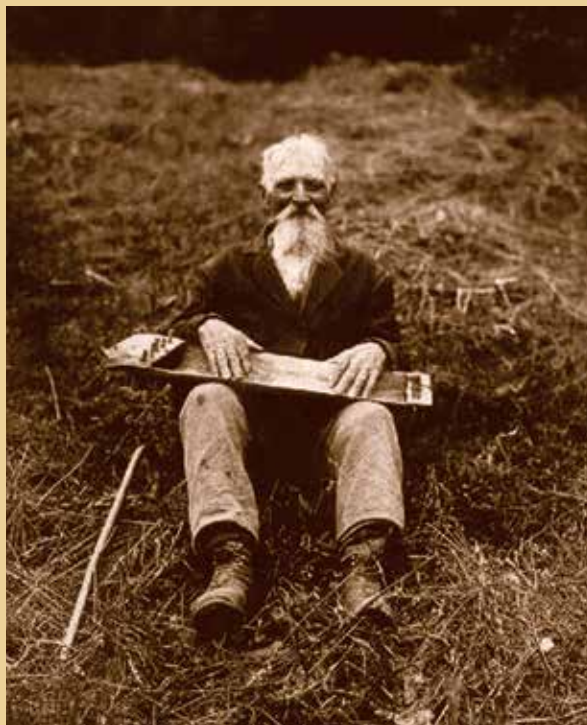
Skudučių ir ragų rinkiniais – juos sudaro 4–8 vamzdeliai – pučiami tik jiems skirti kūriniai. Jų archajiškumą, pirmąją formą liudija išlikęs mokymosi būdas, kiekvienos dūdelės ritmo formulę įvardijant skiemenimis, neretai imituojančiais paukščių balsus.

Į giedamąsias sutartines įsiskverbiosios trimitinės intonacijos būdingos daudyčių muzikai, lamzdeliais dažniausiai pučiamos vokalinės sutartinės.

Tik Biržų krašte išliko sutartinių skambinimas penkiastygėmis kanklėmis – analogo jam nėra nei Lietuvoje, nei visame kanklėmis giminingų instrumentų paplitimo plote. Skambinama atskirai išgrojant po vieną ar du garsus, skambesys tildomas stygas uždengus kitos rankos pirštu.

Sutartinių tradicija Biržų krašte yra ištirtinėta, jos sklaida ir plėtojimu rūpinasi šalies ir vietos tradicinės kultūros specialistai, mėgėjai: rekonstruojami ir gaminami muzikos ins-

trumentai, vykdomi edukaciniai užsiėmimai, įgyvendinamos turizmo programos. Sutartines giedoti ir groti mokosi folkloro ansamblių nariai, muzikos mokytojai, muziejininkai, moksleiviai, o skudučiavimo – ir vaikai. Šis paveldas krašto bendruomenei svarbus kaip naujai įprasmintą ilgaamžės tradicijos tąsa ir savita vietos muzikinė bei kultūrinė išraiška.

Kanklininkas Krisius Garjonis, Biržų krašto muziejaus „Sėla“ archyvo nuotrauka, XX a. 3-iasis deš.

Kanklės player Krisius Garjonis, photograph of Biržai Regional Museum „Sėla“ archive, 1920s

Sutartinės of Biržai region and the tradition of performing them

Submitter – Association of Folk Culture of Pabiržė
Custodian – *sutartinės* performers of Biržai region

Sutartinės is a unique and archaic phenomenon of Lithuanian multipart (polyphonic) music. Biržai Region is one of the areas in the North East of Aukštaitija where the tradition of performing *sutartinės* has spread. Many have been recorded and many are still practiced by singing, which is in some cases accompanied by a particular dance, and by playing musical instruments, such as five-string *kanklės*, panpipe (*skudučiai*), birch trumpet (*daudytė*), bark pipe (*lamzdelis*). The musical language of Biržai *sutartinės* has unique characteristics. The area includes the districts and environs of Biržai, Vabalninkas, Papilys and Pandėlys, Nemunėlio Radviliškis.

The melodics of Biržai *sutartinės* is based on a natural sequence of sounds, voice lines running on different sequences (tonalities) clashing in seconds, which origin is still unknown. The *sutartinės*, performed by singing, are characterised by a variety of genres, abundance of onomatopoeic words, sharp consonances, syncretic connection among words, music and motion (as many of them are simultaneously danced).

Pan-pipe and horn sets consisting of 4–8 pipes perform melodies specifically designed for the instrument. The learning method to play the set, when the rhythm formula of each pipe is indicated in syllables, often imitative of sounds of birds, is a testimony of their archaic origin and primordial form.

The specific trumpet-like intonations in *sutartinės* performed by singing are characteristic to birch trumpet music, the melody of vocal *sutartinės* are usually performed on bark pipes. Biržai region is the last area having preserved the *sutartinės* played by five-string *kanklės*, there is no analogue for this performing style anywhere else in Lithuania and wider where

instruments similar to *kanklės* have spread. The *sutartinės* are performed by playing one or two sounds separately, silencing the sound by closing strings with the spare hand's finger.

The *sutartinės* tradition of Biržai Region is well documented, its preservation and promotion is handled by national and regional traditional culture specialists and practitioners. The musical instruments are being reconstructed and produced, educational workshops are being organised, and tourism programmes are being implemented. Members of folk groups, music teachers, museologists, pupils learn singing and playing *sutartinės*, children learn pan-piping. The tradition is of a great importance for the community of the region as a continuation of a century long tradition infused with new meaning and a unique expression of local music and culture.

Sutartinė „Ladute“ šoka folkloro ansamblio „Žemyna“ moterys, Aušros Butkauskienės asmeninio archyvo nuotrauka, 2014 m.

Sutartinė „Ladute“ performed by the women of folklore ensemble „Žemyna“, photograph of Aušra Butkauskienė's personal archive, 2014

Dainos iš marių dugno.

Užlietų Kauno rajono kaimų dainavimo tradicija

Teikėjas – Kauno rajono Samylų kultūros centras
Saugotojas – Samylų seniūnijos bendruomenė

Aštuoniose gyvenvietėse prie Kauno marių įsikūrusi Samylų bendruomenė, senieji jos gyventojai čia atsikėlė iš 33 Nemuno vandeniui užlietų kaimų, 1959 m. pastačius Kauno hidroelektrinę. Jų prisiminimuose vis dar gyva gimtųjų Šilėnų, Dvareliškių, Raguolių, Žiegždrių, Mozūrų, Dobilijos ir kitų kaimų gyvensenos atmintis, pagarba seniesiems papročiams, tautosakai.

Į naujas gyvenvietes ant kalno atsineštą *dugniečių* dainavimo tradiciją nuo 1999 m. fiksuoja ir jos išsaugojimu rūpinasi Samylų kultūros centro darbuotojai, folkloro ansamblis „Samylų senolės“, visa seniūnijos bendruomenė, kurioje gausu ir jaunų šeimų.

„Samylų senolės“ ir vaikaičiai, Jolantos Sidabrienės nuotrauka, 2014 m.

“The Elders of Samylai” and the grandchildren,
photograph by Jolanta Sidabrienė, 2014

Jau Anapilin iškeliavusios ir dabartinės dainininkės žinojusios ir tebedainuoja įvairios gyvenimo paskirties senąsias ir vėlyvesnes dainas – vestuvių, jaunimo-meilės, krikštynų, vaišių, šeimos, darbo, karo ir kitas. *Dugniečių* dainavimo tradicijoje susipynę Aukštaitijos, Dzūkijos ir Suvalkijos etnografinių regionų muzikiniai dialektai, sukuriantys savitą dainų atlikimo estetiką. Daugjabalsių dainų atlikimas pasižymi skambiu, darniu ansambliu, melodijų išdainavimas tikslus, konkretus, tolygus, ryški dainos teksto ištarmė. Namų ruošos darbų, šeimos, meilės dainos atliekamos ramiai, lygiai, o apeiginės vestuvių, lauko darbų, karo – dinamiškiau, garsiau, plačiau. Klausant moterų dainavimo atrodo, kad daina skamba „kaip iš vienos burnos“ – dainininkės vienodai jaučia garso stiprumą, dainos prigimtinį melodingumą, tėkmę, artikuliaciją, muzikinius ir prasminius akcentus. Melodijų vingrumu, melizmu

gausa, savita metroritmika išsiskiria senosios vienbalsės dainos.

Samylų kultūros centre nuolat vyksta meninės, edukacinės veiklos, veikia etnomokyklėlė „Etnučiai“, todėl jau kelios Samylų bendruomenės kartos perima ir plėtoja dainų iš marių dugno tradiciją. Ji pateikiama kartu su gausiai užfiksuotais vestuvių, darbo papročiais, gyvomis kulinarinio paveldo tradicijomis. Visa tai padeda bendruomenei pajusti ir visuomenei parodyti Samylų krašto kultūrinį tapatumą bei išskirtinumą.

Songs from valley bottom. The singing tradition of the flooded villages of Kaunas District

Submitter – Samylai Culture Centre of Kaunas District

Custodian – Samylai Eldership community

The Samylai community consists of dwellers of eight settlements near Kaunas Reservoir (an artificial lake). The first inhabitants have moved there from 33 villages in 1959 in anticipation of construction of Kaunas Hydroelectric Power Plant and the Reservoir, which eventually flooded the area. The recollections about life in native Šilėnai, Dvareliškiiai, Raguoliai, Žiegdriai, Mozūrai, Dobilija and other flooded villages, the respect for old traditions and folklore, is still alive in their memory.

Since 1990 the singing tradition of the *bottom-dwellers* relocated to the new settlements on the hill has been documented and preserved by ethnographers of Samylai Culture Centre, the folklore group “Samylų senolės” (“The Elders of Samylai”), the entire community of the eldership, including many young families.

The singers, which have passed, and present singers used to know and still perform the old songs for different occasions: weddings, youth love, christening, treating, family, work, war and other. The *bottom-dwellers* singing tradition combines the musical dialects of Aukštaitija, Dzūkija and Suvalkija ethnographic regions, creating a unique aesthetics of song execution. The performing of polyphonic songs is distinctive for rich, accordant ensemble, the melodies are sung precisely, evenly, the words are expressed accurately. The work, family and love songs are performed quietly and evenly, while ritual wedding, field work, wartime songs are sung with much more dynamism, volume and scope. While listening to women singing it seems as if the song comes “from a single mouth” since all performers sense the intensity of the sound, the essential melodiousness of the song, its flow, articulation, musical and meaning accents unanimously. The archaic unison songs are

special for the meandering melodies, abundance of melismas, specific metro-rhythmics.

Samylai Culture Centre frequently holds artistic, educational activities; hosts the ethno-school “Etnučiai”, thus several generations of Samylai community could inherit and foster the singing tradition. It is presented together with rich records of wedding and work customs, living traditions of culinary heritage. It all helps the community to feel the cultural identity and the distinctiveness of Samylai region and to show it to the society.

„Samylų senolės“ ir vaikaičiai, Jolantos Sidabrienės nuotrauka, 2014 m.

“The Elders of Samylai” and the grandchildren,
photograph by Jolanta Sidabrienė, 2014

Lietuviškos ristynės

Teikėjas ir saugotojas – Lietuviškų ristinųjų federacija

Ristynės, kovos be ginklo rūšis, Lietuvoje buvo žinomos nuo seno, plačiai minimos sakytinėje lietuvių tautosakoje – pasakose, mitologinėse sakmėse bei padavimuose, tautosakos pateikėjų prisiminimuose. Ristynės – plačiausiai paplitęs pavadinimas, bet žinomi ir kiti: veltynės, grumtynės, mintynės, pakištynės, galitynės, imtys, imtynės, mestynės.

Ristynės Lietuvoje ypač paplito XIX a. antroje pusėje po baudžiavos panaikinimo – ganyklose per ganiavą piemenys eida-

Ristinųjų dvikova Kauno Hanzas dienoje, Nerijaus Žimanto nuotrauka, 2018 m.

Folk wrestling fight at Kaunas Hanza festival, photograph by Nerijus Žimantas, 2018

mi ristic išsirinkdavo vyresniusius, o suaugę vyrai mėgdavo susiimti tiesiog norėdami išbandyti jėgas švenčių ar mugių metu. Yra liudijimų, kad ristynes mėgo netgi moterys. Vėliau, nuo 1907 m., įkūrus pirmąjį lietuvišką sporto klubą ir pradėjus vystyti profesionaliajam sportui, daug amžių gyvavusi tradicija ėmė nykti, o užėjus sovietinei okupacijai buvo pamiršta.

Šiandien tradicija atgimsta kaip sporto šaka, paremta ne vien fiziniu, bet ir pilietiniu ugdymu. Veiklą pradėję kaip neformalus būrelis, Lietuviškų ristinųjų federacijos nariai, remdamiesi

etnografiniais bei literatūros šaltiniais, užsiima šios tradicijos atkūrimu, gaivinimu, siekia įtvirtinti ją kaip dvikovės sporto šaką, tačiau griežtai išsaugo pagrindinius technikos principus. Federacija palaiko ryšius su užsienio nacionalinių imtynių stilių entuziastais, rengia varžybas įvairių etnografinių švenčių bei festivalių metu, veda mokymus sporto klubuose bei moksleivių vasaros stovyklose. Taip pat organizuojama klubų veikla, kitų etnografinių sportinių žaidimų pagrindu kuriama kovotojo ruošimo mokykla.

Kaip ir bet kuri fizinio aktyvumo forma, lietuviškos ristynės turi dau-

gybę pozityvių bruožų. Tai ypač veiksminga asmenybės bei charakterio ugdymo priemonė, kurios poveikis nėra vien individualus – kovotojas ugdomas pilietiškai. Kultūrinės šaknys visokeriopai stiprina šį poveikį.

Lithuanian Folk Wrestling

Submitter and custodian –
The Lithuanian Folk Wrestling Federation

Wrestling, a form of an unarmed fight, has been known in Lithuania for long time, often mentioned in Lithuanian oral folklore, tales, mythological legends and stories, recollections of folklore bearers. Wrestling is the most popular title for the fight in Lithuania, although in some places other names, as *veltinés* (the act of rumpling, felting), *grumtynés* (fighting), *mintinés* (stepping), *pakištynés* (tripping), *galitynés* (competing), *imtys*, *imtynés*, (wrestling), *mestynés* (throwing), were used.

Wrestling became especially popular in Lithuania in the second half of the 19th century after the abolition of serfdom – in the fields during pasturage shepherds used to compete in wrestling to select the herdsman, while adult men enjoyed wrestling just to test their strength at festivals or fairs. There is evidence that wrestling was enjoyed by women as well. Later on with the founding of the first Lithuanian sports club and the development of professional sports the centuries-long tradition began to vanish. During the Soviet occupation wrestling was forgotten.

Nowadays the tradition has been revived as a sport, based on both physical and civic education. Having started their activity as a non-formal group the members of the Lithuanian Wrestling Federation seek to reconstruct and revive the tradition referring to ethnographic and written records. The Federation aims to establish wrestling as a combat sport while securing the core technical principles of the tradition. The Federation

communicates with enthusiasts of national wrestling styles in other states, organises contests at various ethnographic festivals, and gives lessons at sport clubs and children summer camps. The Federation is also involved in organising activities of clubs and is in the process of founding the fighters school, which will unite all ethnographic sport games.

Just like any other physical activity the Lithuanian wrestling has many positive features. It is an effective means for personal, physical and psychological development. The cultural roots of the tradition enhance the impact of civic education of wrestling practitioners.

*Ristynių dvikova Trakuose,
Lietuviškų ristynių federacijos archyvo nuotrauka, 2018 m.*

*Folk wrestling fight in Trakai,
photograph of The Lithuanian Folk Wrestling Federation archive, 2018*

Muzikavimas bandonija Tauragės krašte

Teikėjas – Tauragės kultūros centras
Saugotojai – Tauragės krašto muzikantai

Manoma, kad vokiečių sukonstruota koncertina ir jos atmaina bandonija į Lietuvą per Rytų Prūsijai priklausiusią Mažąją Lietuvą atkeliavo XIX a. viduryje ir pirmiausia paplito Tauragės krašte bei dabartinio Šilutės rajono dalyje. Jau prieš šimtmetį didesniuose Pietų Žemaitijos kaimuose buvo žmonių, grojančių bandonija vestuvėse, vakaruškose, gegužinėse, jaunimo subuvimuose. Ekspedicijų duomenys, kraštiečių atsiminimai rodo, jog tarpukariu ir pokariu buvo grojama ansambliais ir pavieniui, bandonijos buvo rekonstruojamos, derinamos ir gaminamos. Mėgtos fabrikinės ir meistrų darbo dvibalsės, tribalsės arba keturbalsės bandonijos. Pilnos, penkias eiles balsų ir tiek pat bosų turinčios, vadintos *cėlinėmis*, mažiau melodinių balsų išgaunančios – *pusinėmis*, *tričvertėmis*. Kai kurios bandonijos turėjo garsą stiprumą didinantį arba mažinantį registrą.

Tauragės, Tauragės r. Gaurės, Lomių, Skaudvilės, Pagramančio, Žygaičių, Šilutės r. Vainuto, Bikavėnų, Žemaičių Naumiesčio, Švėkšnos ir kt. apylinkių kaimų griežėjams būdingas turtingas repertuaras, gera technika ir išraiškingas muzikavimo stilius: prasmingi intonaciniai, ritminiai akcentai, melodijos frazuotė, tinkamai parinktas akompanimentas, gebėjimas improvizuoti. Tai lėmė muzikantų įgūdžiai ir instrumento savybės – tempiant ir glaudžiant koncertinių, bandonijų dumplės tuo pačiu mygtuku išgaunami skirtingo aukščio garsai, tad galima muzikuoti įvairiomis tonacijomis, išgrojami net chromatizmai.

Minėtus Tauragės krašto bandonininkų – vyrų ir moterų – grojimo stiliaus bruožus paveldėjo ir šiandien demonstruoja tradiciją perėmę muzikantai. Griežiama solo ir duetu, kaimo kapelose, nuo 1998 m. gyvuojančiame ansamblyje „Velnio tuzinas“, folkloro kolektyvuose, tradicija perduodama šeimoje (pavyzdžiui, Lomiuose – Onos Jakienės šeimoje). Grojimo bandonija mokyti vaikus planuojama muzikos mokykloje.

Bandonininkai koncertuoja, Tauragės kultūros centro archyvo nuotrauka, 2017 m.

Bandoneon players performing, photograph of Tauragė Culture Centre archive, 2017

Playing the bandoneon in Tauragė region

Submitter – Tauragė Culture Centre
Custodians – musicians of Tauragė region

It is thought that the German invented concertina and its variant – bandoneon – had arrived to Lithuania in the middle of the 19th century through Lithuania Minor, which was part of Eastern Prussia in that time, initially spreading in Tauragė region and some parts of the present Šilutė District. Already a hundred years ago there were people in major villages of the Southern Žemaitija, who played the bandoneon at weddings, dance parties, outings, youth get-togethers. Records from ethnographic research and recollections of local people testify that in the interwar and post-war periods the bando-

Bandonininkai, Tauragės kultūros centro archyvo nuotrauka, 2002 m.

Bandoneon players, photograph of Tauragė Culture Centre archive, 2002

neon was played in ensembles and solo, the instrument used to be repaired, tuned and crafted. Both manufactured and craftsmen-made one, two and four-voiced bandoneons were popular. Some bandoneons could switch to different registers modulating the volume.

Musicians from Tauragė and small towns in Tauragė District Gaurė, Lomiai, Skaudvilė, Pagramantis, Žygaičiai, small towns from Šilutė District, such as Vainutas, Bikavėnai, Žemaičių Naumiestis, Švėkšna and surrounding villages, distinguish for a rich repertoire, skilful technique and expressive performing style: meaningful accents of intonations and rhythms, melodic phrasing, well accorded accompaniment, an improvising ability. It was influenced by the mastery of performers

and the features of the instrument – as depending on the direction of the bellows' work, the same button of a concertina or a bandoneon produces different sounds, which allows switching to different tonalities and even produces chromaticisms.

Contemporary musicians have inherited the features of performing style of Tauragė bandoneon players – both men and women – and actively demonstrate the tradition playing solo and duo, in village instrumental and vocal groups, the ensemble "Velnio tuzinas" ("Devil's Dozen") founded in 1998 and folk groups. The tradition is transmitted in families (Ona Jak-

ienė's family in Lomiai is one such example). There are plans to start bandoneon lessons for children in music schools.

Skudutiškio (Molėtų r.) šventvietės lankymas

Teikėjas – Molėtų krašto muziejus

Saugotojas – Skudutiškio seniūnijos bendruomenė

Skudutiškio šventvietė, kitaip dar vadinama Švč. Mergelės Marijos apsireiškimo vieta, – tai gamtinė erdvė, kurios gerbimas, lankymas atspindi senojo prigimtinio ir krikščioniškojo tikėjimo apraiškų sampyną.

Šventvietę sudaro keturi akmenys ir į Skudutės upelį įtekantis šaltinis. Akmuo, ypač su ženklais, nuo seno laikytas

Skudutiškio šventvietė, Ritos Varatinskienės nuotrauka, 2018 m.

Skudutiškis spiritual site, photograph by Rita Varatinskienė, 2018

amžinybės, dieviškumo, šaltinio vanduo – gyvybės galių pasireiškimu. Didžiausias riedulys – itin įspūdingas, išvagotas gyslomis, su aiškiai matoma *Marijos pėda*. Vietos žmonių pasakojimais, XVIII a. prieš marą čia pasirodžiusi Marija ir gelbėjusi juos nuo mirties. Netoliese guli antrasis akmuo su *Dievo* arba *Kristaus pėdomis*. Trečiasis akmuo yra su *Vyties kryžiumi* arba *kalavijo ženklų*. Ketvirtasis širdį primenantis akmuo vadinamas *Jėzaus širdimi* arba *Sveikatos akmeniu*.

Į šventvietę dažniausiai atvykstama prašyti sveikatos sau bei artimiesiems. Pasakojama, kad nusiprausę šiuo vandeniu akis praregėdavę, nevaikštantys – pradėdavę vaikščioti. Žmonės čia atlieka tam tikras apeigas: medituoja, meldžiasi, aukoja, puošia akmenis lauko gėlėmis, geria šaltinio vandenį, prausiasi juo, braido, pasiima vandens, samanėlių nuo akmenų, akmenukų iš upelio dugno, pagremžia ir pačių mitologinių akmenų, taip juos žalodami, bet tikėdami pagijimo galia.

Šventvietė ypač lankyta per didžiulius Skudutiškio parapijas Šv. Trejybės atlaidus, išsiskirdavusius čia suplūstančia ąsavybe elgetų, Žolines. Tradicija gyva iki šių dienų: žmonės iš aplinkinių kaimų ir netgi iš tolimiausių Lietuvos kampelių atvyksta į Skudutiškį prie šventų akmenų ir šaltinio, dažniausiai apie juos išgirdę iš savo artimųjų. Skudutiškio šventvietę globoja vietos bendruomenė.

Visiting of the spiritual site in Skudutiškis (Molėtai District)

Submitter – Molėtai Regional Museum
Custodian – Skudutiškis Eldership community

The tradition of adoration and visiting of the special nature space in Skudutiškis called *šventvietė* (spiritual site) or the place of the Blessed Virgin Mary's Apparition reflects the interweaving of ancient pagan and Christian beliefs.

The sacred place consists of four stones and a spring flowing into the Skudutė stream. A stone, especially one with marks, has long been treated as a manifestation of eternity and sacredness, while spring water embodies life force. The biggest

boulder in the place is imposing, furrowed, lined with veins, and with a clear mark of the Blessed Virgin Mary's foot. The local people tell the story that the Blessed Virgin Mary had appeared on the stone in the 18th century before the plaque and had saved people from death. Beside the biggest boulder lies the second stone marked with *God's* or *Christ's feet*. The third stone bears the *Cross of Vytis* (Lithuanian warrior) or the sign of a sword. The fourth stone is heart-shaped, called *the stone of Jesus' heart* or *the Health stone*.

The place is usually visited with the plea for health for oneself or the family. The stories are told about people who recovered their sight and mobility after they had washed with the spring water. Some rituals, as meditation, praying, offering, decorating the stones in flowers, drinking water, washing, wading in the spring, taking its water home, picking moss from the stones, picking small stones from the bottom of the spring, are performed in the place. Sometimes people even scour

the mythological stones, thus damaging them, but hoping for their own recovery.

The worship place used to be massively visited, especially by beggars, during the Holy Trinity festival of the Skudutiškis parish and the Assumption festival. The tradition has survived until nowadays – people from neighbouring villages and even the remotest corners of Lithuania, having heard of the place from their relatives, come to visit the holy stones and the spring. The spiritual site is preserved by the local community of Skudutiškis.

Restauruotos koplytėlės šventinimas, Danieliaus Ažubalio nuotrauka, 2018 m.

*The consecration of the restored chapel,
photograph by Danielius Ažubalis, 2018*

Šiaurės rytų aukštaičių muzikavimas Peterburgo armonika

Teikėjas – Utenos kraštotyros muziejus
Saugotojai – Šiaurės rytų Aukštaitijos muzikantai

Peterburgo armonika (liaudiškai vadinama *pete(r)bur(g)ska*, *petaburska*, *piterska*, *trieila*, *pataburska*, *petrogradska*) – klavišinis dumplinis vokiško derinimo instrumentas, pradėtas gaminti Sankt Peterburge XIX a. 9-ajį dešimtmetį, Lietuvoje paplitęs nuo XX a. pradžios. Jo dupleles glaudžiant ir traukiant, vienu klavišu išgaunami skirtingo aukščio garsai. Tiek tarpukariu, tiek pastaraisiais dešimtmečiais instrumentas paplitęs Šiaurės rytų Aukštaitijoje – Zarasų, Utenos, Molėtų, Iglalinos, Švenčionių, Anykščių, Ukmergės, Širvintų, kiek mažiau Rokiškio, Kupiškio rajonuose. Meistrai ir muzikantai dviejų eilių ir trijų eilių dvibalses armonikas patys dirbo, taisė, tobulino (sukurta lietuviškoji trieilės tribalsės armonikos atmaina), jomis grojo. Dėl gražaus skambesio, puošnios išvaizdos Peterburgo armonikos sparčiai išpopuliarėjo ir nustelbė savo pirmtakes – Vienos armonikas.

Nuo XX a. antros pusės kaupiama ekspedicijų medžiaga, tyrimų duomenys leidžia teigti, kad tarpukariu Peterburgo armonika buvo pagrindinis Šiaurės rytų aukštaičių jaunimo gėgužinių, vakaruškų, vestuvių, krikštynų, kalendorinių švenčių papročių instrumentas. Ja grodavo ir vienas muzikantas, bet dažniausiai ji skambėjo smuiko, klarneto ir būgnelio ansamblyje, ilgainiui tapdama pagrindiniu, vedančiuoju instrumentu. Muzikavimas Peterburgo armonika pasižymi savitu stiliumi, kuriam būdingi sodrūs akordiniai sąskambiai, jų derminė kaita, charakteringa melodinės linijos bei ritmo ornamentika.

Peterburgo armonika išliko dėl ryškių intensyviai ir meistriškai grojusių, dabar tebegrojančių, tradiciją įvairiuose renginiuose populiarinančių muzikantų. Šiuo metu ja nuolat groja apie 50 muzikantų, bet dėl ekspedicijų, renginių, edukacinės medžiagos sklaidos, nemenko visuomenės susidomėjimo muzikantų gretos didėja ir atgaivinta tradicija stiprėja.

Armonikininkas Aleksys Uldukis,
Utenos kraštotyros muziejaus archyvo nuotrauka, 2016 m.

Musician Aleksys Uldukis,
photograph of Utena Regional Museum archive, 2016

Playing the Petersburg accordion in the North East of Aukštaitija

Submitter – Utena Regional Museum

Custodians – musicians of the North East of Aukštaitija

The Petersburg accordion, also called *pete(r)bur(g)ska*, *petaburska*, *pīterska*, *trieila*, *pataburska*, *petrogradska*, is a keyboard, free-reed, German tuning instrument, which production started in the 1880s in Saint Petersburg. It had spread in

*Armonikininkas Povilas Matulis,
Utenos kraštotyros muziejaus archyvo nuotrauka, 2016 m.*

*Musician Povilas Matulis,
photograph of Utena Regional Museum archive, 2016*

Lithuania in the beginning of the 20th century. Each button plays different note depending if the bellows are being expanded or compressed. In the post-war period and in recent decades the instrument spread to the North East of Aukštaitija: Zarasai, Utena, Molėtai, Ignalina, Švenčionys, Anykščiai, Ukmergė, Širvintos, a bit less in Rokiškis and Kupiškis. Accordion makers and musicians used to make, repair and improve their two and three rows diatonic instruments and also play them. A great achievement of the long-year craft mastery was creation of a Lithuanian variant of three-row three-voiced accordion. Lithuanians preferred Petersburg accordions to their forerunners – Viennese accordions – for its beautiful sound and decorative exterior.

The ethnographic records compiled from the second half of the 20th century testify that in the interwar period the Petersburg accordion used to be the major instrument at outings, get-togethers, weddings, christenings, calendar festivals, rites in the North East of Aukštaitija. It could be a solo instrument, but most often the accordion was played along the ensemble of the violin, the clarinet and the drum, eventually becoming the leading instrument. Playing the Petersburg accordion has its unique style characterised by rich accord consonances, their harmonic interchange, distinctive ornamentation of melodic line and rhythm.

The Petersburg accordion has survived by the virtue of bright and brilliant musicians who have been intensively and skillfully performing at various events promoting the tradition. Currently there are around 50 musicians playing the instrument, the number expands gradually thanks to field work, events, dissemination of training materials and the growing interest of the society in the revived tradition.

Tarptautinis folkloro festivalis „Skamba skamba kankliai“

Teikėjas – Vilniaus miesto savivaldybės biudžetinė įstaiga
Vilniaus etninės kultūros centras

Saugotojai – Vilniaus miesto savivaldybės biudžetinė įstaiga
Vilniaus etninės kultūros centras, Vilniaus miesto folkloro kolektyvai

Nuo 1973 m. kasmet paskutinę gegužės savaitę vykstantis folkloro festivalis „Skamba skamba kankliai“ yra lietuvių etninei tradicijai itin reikšmingas kultūros reiškiny, kilęs iš augančio rezistencinio folkloro sąjūdžio ir jį skatinęs, stiprinęs tautinę savimonę, prisidėjęs prie autentiškos kaimo tradicijos išlikimo, jos užrašymo, gaivinimo, miestų folkloro ansamblių gausėjimo, etninės kultūros tyrimų plėtros, atvėręs visuomenei neblėstančias tautos kūrybos vertybes. Metiniais folkloro atlaisdais vadinamas festivalis telkia folkloro ansamblius, tradicines kapelas, kitus atlikėjus, visą tradicinę kultūrą branginančią bendruomenę. 4–6 dienas trunkantys renginiai (jų būna apie 40) suburia per 1,5 tūkst. atlikėjų – Vilniaus, Lietuvos etnografinių regionų, užsienio kolektyvų narių – ir per 20 tūkst. žiūrovų. Festivalio programą drauge su rengėjais kuria folkloro ansamblių vadovai, etninės kultūros tyrinėtojai, puoselėtojai. Festivalis išsaugo istoriškai susiklosčiusius renginius – jis neįsivaizduojamas be sutartinių, kitų folkloro žanrų, teminių koncertų, pasidainavimų, naktišokių ir pan., bet nuolat papildomas naujais sumanymais, jaunimą traukiančiais kūrybinio folkloro projektais, edukaciniais užsiėmimais. Kaskart rengiama tautodailininkų, amatų meistrų mugė. Festivalio spalvų ir garsų prisipildo visas Vilniaus senamiestis – Vilniaus universiteto, Teatro, muzikos ir kino muziejaus, kiti kiemai,

aikštės, skverai, gatvės, bažnyčių skliautai, kamerinės ir reprezentacinės salės. Koncertuojama ir toliau: Druskininkuose, Trakuose, Trakų Vokėje, Širvintose, Ukmergėje.

Festivalis jo dalyviams – tai galimybė gilintis į etninę kultūrą, atskleisti jos aktualumą, tobulinti atlikimo įgūdžius. Žiūrovams šis itin demokratiškas ir atviras, visiems prieinamas renginys – sau artimas veiklas čia randa darželinukai ir jaunimas, senjorai ir šeimos su vaikais – padeda stiprinti ryšį su savo tauta, kultūra, žeme, valstybe, suteikia prasmingų, meniškai vertingų ar nuotaikingų patirčių, o dainuojant, šokant, žaidžiant drauge su festivalio atlikėjais – būti gyvos besitęsiančios paveldėtosios kultūros tėkmėje.

Mergvakaris Alumnato kieme, Vytauto Daraškevičiaus nuotrauka, 1997 m.

Bachelorette party at the Alumnatas Courtyard, photograph by Vytautas Daraškevičius, 1997

International Folklore Festival “Skamba skamba kankliai” (“The *Kanklės* Play”)

Submitter – Vilnius Ethnic Culture Centre
of Vilnius City Municipality

Custodians – Vilnius Ethnic Culture Centre
of Vilnius City Municipality, folklore groups of Vilnius

The folklore festival “Skamba skamba kankliai” held every last week of May since 1973 is a cultural phenomenon of a special significance for the Lithuanian ethnic tradition. The festival was born out of the growing folklore movement; it carried and fostered the feeling of resistance, national identity, it contributed to the preservation, documentation, revival of authentic folklore traditions, the growth of the number of folk groups and the development of research on the traditional culture, it as well disseminated the values of national culture for the society. The most anticipated annual folklore celebration gathers folklore groups, traditional instrumental and vocal groups, other musicians and the entire community of people cherishing the traditional culture. During 4–6 days the festival events (around 40) involve 1.5 thousand performers from Vilnius and Lithuanian ethnographic regions, also musicians of foreign guest groups and over 20 thousand visitors. The festival’s programme is jointly created by organisers and leaders of folk groups, researchers of traditional culture and practitioners. The festival has preserved the well-established structure and content – it is hard to imagine the festival without *sutartinės*, other folk genres, thematic concerts, massive singing, night-time dances etc., however, every year the programme is enriched with new initiatives, creative folklore projects, specially designed for young people, and educational workshops. Every year a fair of folk artists and craftsmen is held in the frame of the festival. The entire Old City of Vilnius – Vilnius University, Theatre, Music and Cinema Museum, other yards, squares, streets, churches,

chamber and representational halls – become the festival venue filled with sounds and colours. The concerts are held also outside Vilnius in Druskininkai, Trakai, Trakų Vokė, Širvintos, Ukmergė.

For the participants of the festival it is an occasion to extend knowledge in traditional culture, to explore its relevance, and to practice performing skills. For the spectators it is an especially democratic and open event where every generation – kindergartners, young people, families with children and the elderly – find activities to join in. The overall positive atmosphere becomes a space to strengthen the connection with the nation, culture, land, the state, provides experiences, full of sense, artistic value and good mood, while singing, dancing and playing together with the festival’s performers gives the feeling of being part of the inherited culture, still living and continuous.

Smažūs festivalio „Skamba skamba kankliai“ šokiai, Vilniaus etninės kultūros centro archyvo nuotrauka, 2016 m.

Fun dances of the festival “Skamba skamba kankliai”, photograph of Vilnius Ethnic Culture Centre archive, 2016

Verbų rišimo tradicija Vilniaus krašte

Teikėjai – Vilniaus krašto tautodailininkų-meno kūrėjų bendrija, Tradicinių amatų centras Houvalto dvare Maišiagalėje, Čekoniškių verbų ir buities seklyčia

Saugotojai – Vilniaus krašto verbų rišėjos

Savita visoje Lietuvoje paplitusios verbos – visžalių, itin gyvybingų augalų (kadagio, gluosnio) puokštelės – atmaina yra Vilniaus krašto verba. Tai meninė sausų gėlių ir žolynų kompozicija, kurios gyvavimą palaiko: sakralinė funkcija – šventinimas bažnyčiose Verbų sekmadienį, laikymas garbingoje namų vietoje, pastaraisiais dešimtmečiais išaugusi meninė, dekoratyvinė namų, įstaigų interjero paskirtis, regiono ir nacionalinės kultūros simbolio vaidmuo ir ekonominė nauda.

Ši tradicija susiformavo ir iki šiol gyvuoja perduodama iš kartos į kartą (jos tęsėjų tvirtinimu, net iki septynių kartų!) šiaurės vakarų kryptimi nuo Vilniaus išsidėsčiusiuose kaimuose. Pirmosios ikonografinės žinios apie verbų rišimą mus pasiekė iš XIX a. vidurio (Kanuto Rusecko paveikslas „Lietuvaitė su verbomis“ – 1847 m., etnografo Oskaro Kolbergo aprašymas – 1866 m. ir kt.).

Pokariu Vilniaus verbos tapo ne tik Velykų šventės, bet ir Kaziuko mugės dalimi, o šiandien jos parduodamos daugelyje kitų mugių Lietuvoje bei užsienyje, dainų šventėse, festivaliuose, kaip savitas liaudies meno dirbinyų eksponuojamos parodose.

Verbų gamyba yra ilgas, sudėtingas, žinių, meistriškumo, meininio skonio reikalaujantis darbas. Augalų rinkimas, džiovinimas, dažymas trunka beveik ištisus metus. Tik tuomet atsi-

dedama kūrybai. Verbos komponuojamos ant lazdyno kotelio dėstant natūralias arba dažytas gėles, kitus augalus (smiltinius šlamučius, sausučius, katpėdeles, javų varpas, samanas ir t. t.). Seniausios – volelinės ir plokščiosios – verbos teberišamos iki šiol, tačiau stebima dirbinių formų, spalvinių derinių įvairovė, kūrybiškas atsinaujinimas (figūrinės, šakotos verbos, *karūnos*, *ananasai*, *saulėgražos* ir kt.). Gabiausias meistrės susikuria savo individualų braižą.

Verbų sekmadienis prie Aušros vartų, Lietuvos nacionalinio kultūros centro archyvo nuotrauka, 2006 m.

Palm Sunday at the Gate of Dawn, photograph of the Lithuanian National Culture Centre, 2006

The tradition of tying verbos (Easter palms) in Vilnius region

Submitters – Association of Craftsmen and Artists of Vilnius Region, Centre of Traditional Crafts in the Houvalt Manor, Maišiagala, House of Verbos and Ethnography in Čekoniškės Custodians – craftswomen of Vilnius Region

The *verba* of Vilnius region is a distinctive variant of Lithuanian verbos, bouquets of evergreen plants (made of juniper, willow). It is an artistic composition of dried flowers and plants. The tradition lives on for several functions: the religious one as the *verba* is an intrinsic part of the religious festival – Palm Sunday, when *verbos* are consecrated at the Catholic Church on that day and then displayed at home in an honourable place; the aesthetic, the decorative function of *verbos* in private and public interiors, which recently has become significant; the role of *verbos* as a symbol of regional and national culture; and nevertheless the economic benefit of the tradition.

The tradition has developed and become transmitted from generation to generation (some practitioners count seven generations) in villages lying North West of Vilnius. The first iconographic records of the tradition of tying *verbos* have reached us from the middle of the 19th century (in the form of the famous painting “Lithuania with verbos” by Kanutas Ruseckas (1847), a description by ethnographer Oscar Kolberg (1866) etc.).

In post-war period *verbos* of Vilnius became part both of the Easter Holiday and St. Casimir’s (Kaziukas) Fair, while nowadays *verbos* are for sale at many other fairs in Lithuania and abroad, at song celebrations and festivals. As a distinctive

folk art expression – *verbos* are commonly displayed at the exhibitions.

The making of *verbos* is a long, complicated process necessitating knowledge, mastery and artistic taste. Collecting of plants, drying and dyeing may take the whole year. It is only then the creative process starts. Verbos are composed on a nut-tree branch used as a stem to hold natural and dyed flowers, other plants (immortelles, sunrays, cat’s claws, corn ears, moss etc.). The most archaic *verbos* still produced have a roller or a flat shape; however, the tradition has developed bringing new shapes, varieties of colour compositions, creative solutions (figurative, branchy *verbos*, crown, pineapple, sunflower shape etc.). The best artists distinguish for their own creative style.

Verbos, Mariano Dzvinelio nuotrauka, 2018 m.

Verbos, photograph by Marian Dzwinel, 2018

Visaginiečių totorių pavasario ūkio darbų pabaigtuvių šventė Sabantujus

Teikėjai – Visagino kultūros centras, Visagino totorių bendrija
Saugotojas – Visagino totorių bendrija

Sabantujus yra kasmetė totorių pavasario žemės ūkio darbų pabaigos, būsimo derliaus, vaisingumo ir gerovės šventė. Ji neturi tikslios kalendorinės datos – pagal paprotį, aksakalai, vyresnieji, nustato šventės dieną ir vietą (*maidan*). Manoma, kad šventė susiformavo prieš tris tūkstančius metų. Senovėje ji žymėjo pirmąjį bandos išginimą, kumiso gamybos pra-

džią (*sabantuj* – prie arklio tvirtinamas indas iš avies odos kumisui laikyti). *Sabantuj* vadinta ir stepių šventė *Džien*, į kurią susirinkę klajoklių genčių vadai aptardavo politinius ir ūkio reikalus, vykdavo arklių lenktynės, sportinės varžybos, vaišės, kitos pramogos.

Pirmieji Lietuvoje pagal Kazanės tradicijas šventę atkūrė Visagino totoriai 1996 m., ji švenčiama ir Trakuose, Vilniuje, Klaipėdoje. Visagino totorių bendrija iki šiol nepamiršta senųjų papročių bei aktyviai palaiko ryšius su kituose Lietuvos

miestuose esančiomis etninėmis bendrijomis.

Sabantujaus tikslas – suburti bendruomenę, prisiminti senąsias Kazanės totorių tradicijas ir jas perduoti vaikams, aktyviai, turiningai praleisti laiką. Šventė vyksta gamtoje ir jungia įvairias papročių formas, muziką (grojama *kuraj*, dambreliu ir kitais instrumentais), dainas gimtąja kalba ir šokius („Tugan tel“, „Sabantuj“, „Epipe“, „Enise“, „Žomga“ ir kt.), tradicinę virtuvę (arbata, sriuba *šurpa*, pyragas *čak čak*). Pagrindinė šventės dalis – įvairios varžytuvės, sportiniai žaidimai, jėgos ir judrumo pasirodymai. Visagino šventės dalyviai vieni kitiems neša dovanas (pagrindinė dovana ir prizas – rankšluostis), sako linkėjimus, pristato savo šeimas, gy-

venimo istorijas – tai stiprina bendruomenės ryšius, plečia pažinčių ratą.

Sabantujaus vaišės, Marato Gizatulino nuotrauka, 2011 m.

Sabantuj picnic, photograph by Marat Gizatulin, 2011

Sabantuy, a spring celebration of the end of field work of Visaginas Tatars

Submitters – Visaginas Culture Centre, Visaginas Tatars community

Custodian – Visaginas Tatars community

Sabantuy is an annual spring field work-end, coming harvest, fertility and wellness festival of Tatars. It has no specific calendar date, as following the tradition the *aksakals* (Tatar patrons) set the day and the place (*maidan*) of the festival.

It is thought that the festival is three thousand years old. In ancient times it used to mark the first sending of cattle to the grass, the start of preparing kumis (*sabantuy*, a sheep leather container for kumis, was strapped to a horse saddle). The festival of steppes Ciyin, where leaders of nomad tribes used to gather to discuss political and economic issues, the horse races, physical competitions, treats, and other entertainment were organised, was similarly called *Sabantuy*.

In Lithuania the revival of the festival grounded on Kazan traditions was initiated by Visaginas' Tatars in 1996. Afterwards the festival spread to Trakai, Vilnius and Klaipėda. The Visaginas Tatars community strives to keep the tradition as authentic as possible, but it also actively communicates with ethnic communities in other Lithuanian towns.

The idea of Sabantuy is the gathering of community to share and transmit ancient traditions of Kazan Tatars to young generations by involving them into practicing and to spend time actively. The festival takes place outdoors and unites various forms of customs, music (playing traditional instruments as *quray*, mouth-harp, others), songs in national language, dances ("Tuğan tel", "Sabantuy", "Epipe, Enise", "Jomğa"), traditional cuisine (tea, soup *shorba*, cake *chak chak*). The main part of the festival is various competitions, sport games, demonstration of force and agility. Participants of the Visagi-

nas festival bring presents to each other (the biggest present and the prize is a towel), declaim wishes, present their families, share life stories – all that enforces the relations of the community and bring new connections.

Lipimo į stulpą varžybos, Rinato Achunovo nuotrauka, 2009 m.

Pole climbing competition, photograph by Rinat Achunov, 2009

Nematerialaus kultūros paveldo vertybių sąvadas 2017 m.

Vertybė

Jūžintų krašto keptinis alus

Kryžių lankymo tradicija Griškabūdžio apylinkėse

Kūčios

Kupiškėnų vestuvės

Kurtuvėnų Užgavėnės

Lopšinių ir vaikų mįgdymo tradicijos Lietuvoje

Pietų (šilinių) dzūkų dainavimo tradicija Žiūrų kaime

Polka Lietuvoje

Senovinis stintelių ir seliavų gaudymas žiemą sukanč bobas
Mindūnų kaime ant Baltųjų Lakajų ežero

Šiaudinių sodų tradicija

Kryždirbystė ir jos simbolika Lietuvoje

Dainų ir šokių švenčių tradicija Estijoje, Latvijoje ir Lietuvoje

Sutartinės – lietuvių polifoninės dainos

Teikėjas

Jūžintų kaimo bendruomenė

Šakių rajono savivaldybės Griškabūdžio kultūros centras

Lietuvos nacionalinis kultūros centras

Folkloro klubas „Kupkėmis“

Šiaulių rajono savivaldybė

Lietuvos nacionalinis kultūros centras

Varėnos kultūros centras

Lietuvos nacionalinis kultūros centras

Molėtų krašto muziejus

Vilniaus etninės kultūros centras

Lietuvos nacionalinis kultūros centras

Lietuvos nacionalinis kultūros centras

Lietuvos nacionalinis kultūros centras

2018 m.

Vertybė

Biržų krašto sutartinės ir jų atlikimas

Dainos iš marių dugno. Užlietų Kauno rajono kaimų dainavimo tradicija

Lietuviškos ristinės

Muzikavimas bandonija Tauragės krašte

Skudutiškio (Molėtų r.) šventvietės lankymas

Šiaurės rytų aukštaičių muzikavimas Peterburgo armonika

Tarptautinis folkloro festivalis „Skamba skamba kankliai“

Verbų rišimo tradicija Vilniaus krašte

Visaginiečių totorių pavasario ūkio darbų pabaigtuvių šventė Sabantujus

Teikėjas

Pabiržės tautinės kultūros draugija

Kauno rajono Samylų kultūros centras

Lietuviškų ristinų federacija

Tauragės kultūros centras

Molėtų krašto muziejus

Utenos kraštotyros muziejus

Vilniaus miesto savivaldybės biudžetinė įstaiga Vilniaus etninės kultūros centras

Vilniaus krašto tautodailininkų-meno kūrėjų bendrija, Tradicinių amatų centras Houvalto dvare Maišiagaloje, Čekoniškių verbų ir buitės seklyčia

Visagino kultūros centras ir Visagino totorių bendrija

Intangible Cultural Heritage Inventory 2017

Name of element	Submitted by
Keptinis beer of Jūžintai area	Jūžintai Village Community
Tradition of visiting crosses in Griškabūdis area	Griškabūdis Cultural Centre under Šakiai District Municipality
Christmas Eve	Lithuanian National Culture Centre
Kupiškėnai Wedding	Folklore Club "Kupkėmis"
Kurtuvėnai Shrove Tuesday	Šiauliai District Municipality
The tradition of lullabies and putting children to sleep in Lithuania	Lithuanian National Culture Centre
Singing tradition of Southern (Šiliniai) Dzūkai in Žiūrai village	Varėna Cultural Centre
Polka in Lithuania	Lithuanian National Culture Centre
Old method of winter fishing smelts and vendace by steering bobos in Baltieji Lakajai lake in Mindūnai village	Molėtai Regional Museum
Tradition of straw gardens	Vilnius Ethnic Culture Centre
Cross-crafting and its symbolism in Lithuania	Lithuanian National Culture Centre
Tradition of Song and Dance Celebrations in Estonia, Latvia and Lithuania	Lithuanian National Culture Centre
Sutartinės, Lithuanian multipart songs	Lithuanian National Culture Centre

2018

Name of element	Submitted by
Sutartinės of Biržai region and the tradition of performing them	Association of Folk Culture of Pabiržė
Songs from valley bottom. The singing tradition of the flooded villages of Kaunas District	Samylai Culture Centre of Kaunas District
Lithuanian Folk Wrestling	The Lithuanian Folk Wrestling Federation
Playing the bandoneon in Tauragė region	Tauragė Culture Centre
Visiting of the spiritual site in Skudutiškis (Molėtai District)	Molėtai Regional Museum
Playing the Petersburg accordion in the North East of Aukštaitija	Utena Regional Museum
International Folklore Festival "Skamba skamba kankliai" ("The Kanklės Play")	Vilnius Ethnic Culture Centre of Vilnius City Municipality
The tradition of tying verbos (Easter palms) in Vilnius region	Association of Craftsmen and Artists of Vilnius Region, Centre of Traditional Crafts in the Houvalt Manor, Maišiagala, House of Verbos and Ethnography in Čekoniškės
Sabantuy, a spring celebration of the end of field work of Visaginas Tatars	Visaginas Culture Centre and Visaginas Tatars community

UNESCO Reprezentatyvusis žmonijos nematerialaus kultūros paveldo sąrašas

Vertybė	Teikėjas	Įrašymo metai
Kryždirbystė ir jos simbolika Lietuvoje	Lietuvos nacionalinis kultūros centras	2001 / 2008
Dainų ir šokių švenčių tradicija Estijoje, Latvijoje ir Lietuvoje	Lietuvos nacionalinis kultūros centras	2003 / 2008
Sutartinės, lietuvių polifoninės dainos	Lietuvos nacionalinis kultūros centras	2010

UNESCO Representative List of the Intangible Cultural Heritage of Humanity

Name of element	Submitted by	Year of inscription
Cross-crafting and its symbolism in Lithuania	Lithuanian National Culture Centre	2001 / 2008
Tradition of Song and Dance Celebrations in Estonia, Latvia and Lithuania	Lithuanian National Culture Centre	2003 / 2008
<i>Sutartinės</i> , Lithuanian multipart songs	Lithuanian National Culture Centre	2010

LIETUVOS
NACIONALINIS

KULTŪROS
CENTRAS

Lietuvos nacionalinis kultūros centras yra biudžetinė įstaiga, kurios paskirtis – plėtoti istoriškai susiklosčiusias, kultūrinę tautinę tapatybę išreiškiančias ir įtvirtinančias etninės kultūros (nematerialaus kultūros paveldo) ir mėgėjų meno veiklas šalyje, metodiškai joms vadovauti, rengti Dainų šventes, kitas kultūros programas, skatinti visuomenės kultūrinę ir kūrybinę raišką.

Lithuanian National Culture Centre is a budgetary institution, whose main purpose is to develop historically formed spheres of ethnic culture (intangible cultural heritage) and amateur art expressing and promoting national cultural identity, to provide methodical monitoring, to organise Lithuanian Song Celebrations as well as other cultural programmes, to foster the society's cultural and creative expressions.

